

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

י"ג תמוז, ה'תשל"ב

חלק א – יו"ל לש"פ חוקת, ז' תמוז, ה'תשע"ז

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

לעילוי נשמת

מרת בת-שבע ע"ה קלמנסון

בהרה"ח ר' יחיאל הי"ד

נפטרה ליל ש"ק פ' בלק, ז' תמוז ה'תשע"ד

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתה

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

ב

בי"ה, חי' אלול תשי"ט
ברוקלין

האברך שלום דובער שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מהי' אלול,

בעת רצון יזכירוהו על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע, מתאים לתוכן כתבו,

וזכות התעסקותו בענייני גן ישראל אשר בקנדה בעבר, בודאי תעמוד לו
להוספה בברכת השי"ת והצלחתו בכל עניינו בהווה ובעתיד, שיהיו מתאימים
להרצון והכוונה. ויוסיף בתלמוד תורה נגלה וחסידות ביראת שמים, בעבודת
התפלה ובקיום המצוות בהידור, שבזה כמובן נקודה התיכונה — הפצת המעינות
עד שיגיעו גם חוצה, ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור.

בברכה לבשו"ט ולכוח"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א. קווינט, מזכיר

ב

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (מאָצקין, תשנ"ח).
האברך שלום דובער: מאָצקין, מאָנטרעאַל. אגרת נוספת אליו — אג"ק חכ"ה אגרת
י'תתקסז.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ חוקת, ז' תמוז, הבעל"ט — הננו מוציאים לאור חלק ראשון
מהתוועדות י"ג תמוז ה'תשל"ב, הנחה בלתי מוגה (חלקים הבאים י"ל אי"ה
בשכונות הבע"ל).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכנינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום ההילולא ג' תמוז, ה'תשנ"ז,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2017 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5777 • 2017

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

א

בי"ה, ג' תשרי תשי"ט
ברוקלין

האברך דוד שי
האברך אהרן שי

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבם מחמשה עשר במנחם אב, — שכנראה נשלח בדואר רגיל, ורק זה עתה נתקבל —

בו כותבים מהתרשמותם מהקיטנה גן ישראל אשר בכפר חב"ד, אשר שם שמשו בתור מדריכים.

ונעם לי לקרות הפרטים אודותם כותבים, ובפרט שמוסיפים הם על מכתבים כאלו שנתקבלו מעוד מדריכים ומהמבקרים בקיטנה, שבצירוף כולם יחד, מתקבל תאור יותר שלם ומשמח.

תקותי חזקה מיוסדת על הרוח בו כותבים מכתבם, שגם עתה ובשאר ימות השנה, ישתדלו בכל יכולתם להשפיע בסביבתם באותו הכיוון בו השפיעו בקיטנה, והרי בודאי שבהשתדלות המתאימה תמיד יש למצוא כר נרחב להשפעה כזו, ובפרט באה"ק ת"ו ע"י משיח צדקנו, אשר כמה מהנוער משתוקק ומחפש ודורש את האמת, ומעטים ביותר אלו השמים לב לדרישה זו בכלל, ומעטים עוד יותר הממלאים הדרישה לאמיתתה, ומכוונים הנוער לדרך האמת אשר היא גם הדרך לאשרם בגשמיות וברוחניות.

ויהי רצון אשר יוסיפו בהשפעה האמורה וגם יצליחו בה, ושכרם הרי במדתו של הקב"ה שהיא מדה כנגד מדה אלא שכמה פעמים ככה, אשר יצליחו גם הם לעלות אל חיל בגשמיות וברוחניות.

בברכת חתימה וגמח"ט.

א

האברך דוד: ירחי, ת"א.
האברך אהרן: שלומי, יפו.

במדתו של הקב"ה שהיא מדה כנגד מדה: סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ח, ב ואילך.
אלא שכמה פעמים ככה: ראה פרש"י תשא לד, ז (מתוספתא סוטה פ"ד ה"א). ועוד.
מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

בס"ד. שיחת יום א' פ' פינחס, י"ג תמוז, ה'תשל"ב.

בלתי מוגה

א. דובר כמ"פ שכאשר מתאספים יחד בקשר למאורע שאירע עם מישהו, ורוצים להזכיר זאת בזמן שלאח"ז (אפילו בקירוב זמן, ועאכו"כ לאחר ריבוי זמן, כו"כ שנים לאח"ז), כדי לציינו באופן מסויים — הנה הדרך הטובה ביותר למצוא כמה מתבטאת הנקודה והעיקר של המאורע, היא, לשאול ולברר זאת אצל בעל המאורע, שעמו קרה הדבר, והוא בעצמו חווה אותו.

ובפרט כשמדובר אודות מאורע שרוב הענינים שבו אינם ידועים, כיון שאירעו במאסר, לפני הגאולה:

מה שאחרים יכולים לדעת — הרי זה רק מה שקרה לאחר היציאה מבית האסורים, שאז היו יכולים לבחון ולראות מה נעשה; וכמו"כ יכולים לדעת — במדה מסויימת — מה שאירע עד המאסר.

אבל מה שאירע במאסר גופא — הרי שם לא היו מאלו שחוגגים אח"כ את השחרור מן המאסר; שם היו אלו שגרמו את המאסר, ובמילא לא היתה אצלם שמחה מהגאולה, ומה גם שאינם נאמנים לספר מה שאירע במאסר. ולכן בהכרח להזקק (במדה גדולה ביותר) לסיפור של בעל המאסר שבעצמו ישב שבית האסורים.

ובזה תלוי גם השמחה על הגאולה — כי, השמחה היא לפי ערך ומעין הצער מהענינים שאירעו במאסר, והרי דוקא בעת המאסר היתה האפשרות לידע בדיוק מה הם הסיבות שגרמו למאסר [משא"כ לפני"ז היתה יכולה להיות רק השערה בדבר, ורק בשעת המאסר (שאו היתה גם עיקר החקירה) וגם מפרטי המאסר — היו יכולים לדעת בדיוק יותר את הסיבות פנימיות שגרמו למאסר], ולפי ערך זה יהי' גודל השמחה בעת השחרור מהמאסר.

ובפרט שאפילו לאחר היציאה ממאסר לגאולה, הנה כיון שבימים וחדשים הראשונים לא הי' מעמד ומצב שהיו יכולים לספר ולפעול בחפשויות לפי ערך שהי' יכול להיות כמה זמן לאח"ז — הרי גדול יותר ההכרח להזקק ולסמוך בעיקר על הנקודות שהודגשו ע"י בעל השמחה והגאולה, שהוא גם בעל המאסר.

ובזה גופא יש חילוקי דרגות: הענינים והפרטים שסיפר וגילה מזמן

לזמן בנסיבות מיוחדות — יש להם שייכות לסיבה המיוחדת שבגללה סיפר זאת בזמן מסויים זה; משא"כ הענינים שכתב ב"מכתב כללי" בתור פני' כללית לכל בני' שרצו לשמוע ולידע אודות ענין הגאולה (שקשור עם ענין המאסר), וצוה לפרסם זאת בדפוס¹, כך, שגם הפירסום הוא באופן כללי — לא ע"י משלוח לאנשים פרטים או לקבוצות וכללים, ואפילו לא לכלל ישראל בזמן מיוחד, בשנה שבה נכתב ונתפרסם המכתב, אלא באופן של דפוס² — הרי זה מורה שתוכן הדברים בביאור ענין מאורע זה, נוגע לכל השנים וכל האנשים שידעו אודות מאורע זה לאח"ז, עד סוף כל הדורות.

ולכן, זהו המקור הראשון והיסודי לבנות עליו מה צריך ללמוד מ"בי"ג תמוז — שהרי כל ענין שקורה לאדם, הנה אם הוא רק בעל שכל, הרי מבין שאין זה במקרה, אלא זהו דבר המכוון אליו ("דאָס מיינט מען אים"), וכתורת הבעש"ט³ שכל דבר שיהודי רואה או שומע, יש בו הוראה שלא ידע עד עתה, שיכול לנצל אותה בחייו האישיים בנוגע למחשבה דיבור ומעשה; ועאכ"כ ענין שמופיע במכתב שפונה לכל אחד ואחד, הרי בודאי מודגש שהמכוון הוא לכל אחד, שיפיק מזה ענין שנוגע אליו.

ב. במכתב זה, שכולל כמה פרטים וכמה נקודות — ההתחלה וההקדמה היא: "לא אותי בלבד גאל הקב"ה ב"ב תמוז, כי אם את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצווה", ומוסיף, "וגם את כל אשר בשם ישראל יכונה".

ובהקדם המדובר כמ"פ⁴ שבכלל צריך דיבורו של אדם להיות בדיוק, ועאכ"כ כתיבתו, שאז יש לו יותר זמן לחשוב. ובפרט כשמדובר אודות דיבור וכתובה של נשיא בישראל, שמצוה לפרסם זאת בפירסום הכי גדול, הרי בודאי שכל ביטוי מבטא בדיוק את תוכן ומשמעות הדברים, שלא הי' יכול להתבטא בביטוי אחר.

ובנדו"ד, בנוגע לסוג השלישי, שקוראו "בשם ישראל יכונה" — שבפשוטות הכוונה בזה, שאע"פ שאינו נכלל בסוג הראשון של "מחבבי תורתנו הק'", וגם לא נכלל בסוג השני של "שומרי מצווה" (שגם לשונות אלו הם בדיוק), הרי כיון ששמו "ישראל", נגאל גם הוא ע"י הגאולה

(1) בקונטרס חג הגאולה יבייג תמוז תש"ח (הוספה א) — סה"מ תש"ח ע' 263 וש"נ (נעתק ב"היום יום" ט אייר).

(2) ולאח"ז באג"ק שלו ח"ב ע' פ ואילך. (3) ראה כש"ט בהוספות סקכ"ז ואילך. (4) ראה גם שיחת י"ב תמוז תשל"א סל"א וש"נ. (תו"מ חס"א ע' 50). וש"נ.

(2) ראה אג"ק שם ע' שפב.

אמיתית — שהאמת תשלוט בעולם, החל מחייו וחיי האנשים שנמצאים תחת השפעתו.

ובמכ"ש ממדת פורעניות — כמדובר כמ"פ² אודות הסגנון של בעל השמחה והגאולה, שכשהי' מדבר אודות הצורך ללמוד יהדות עם ילדים, הי' מוסיף מיד, שאין כוונתו דוקא ל"ילדים" מצד זה שלא מזמן נולדו, אלא כוונתו ל"ילדים" ביהדות, לפי שזה עתה התחילו לידע משהו אודות יהדות;

ואם אדם מבוגר יכול להיות בסוג של "ילד" בנוגע לדברים טובים — הרי "מרובה מדה טובה"³, בנוגע למלחמה עבור האמת (ללא פשרות) בכל המרץ והחיות, שבודאי לא נוגע לפני כמה שנים נולד, אלא נוגע ה"שטורעם" והכח וההתמסרות אל האמת.

ועפ"ז מובן שכל האמור לעיל בנוגע לתפקיד המיוחד של הנוער, הרי זה מתחיל מאלו שהם צעירים בכל המובנים, אבל בזה נכללים גם אלו שהם "צעירים" בענינים העיקריים והתנאים העיקריים הדרושים למילוי שליחות זו — כאמור — שאינו מאפשר שירמו אותו ע"י "פשרה", אלא הוא תובע ו"מרעיש" אודות האמת, ועושה זאת עם כל החיות והמרץ של צעיר, שאז יש לזה השפעה גדולה יותר שלא בערך.

יב. (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

חשבתי לאחרי השיחה הקודמת, שתוכן הדברים "ידליק" מיד את הצעירים, ובמילא יתבטא הדבר בהניגון שלהם וגם בהפעולה שלהם. אבל לדאבוני, כנראה נכלל זה בין כל הדברים הנאמרים, שלאח"ז יחזרו עליהם וירשמו אותם ויחליטו על איזה אצטבא להניח אותם... מבלי להתבונן בכך שמדברים אל הנוער, ולכל לראש — לאלו שנמצאים כאן.

וכאמור — לא רק לאלו שהם צעירים בשנים גשמיים, אלא בעיקר — לאלו שהם "צעירים" בנוגע למרץ הדרוש כדי למלא את השליחות לעשות מהעולם "גן" ו"דירה" לו ית', ולעשות זאת מתוך מלחמה עבור האמת, וביטול כל מיני פשרות וכו'.

ואז הולכים עם האמת דתורת אמת בדרך האמת — אל הגאולה האמיתית, ובקרוב ממש.

* * *

(42) ראה גם תו"מ חל"ג ע' 198. וש"נ. (43) יומא עו, א. וש"נ.

הן אמת שזהו עולם שקשה להיות בו במעמד ומצב ד"צדיק .. (ש)לא יחטא", אבל מה שתובעים ממנו — שלא יכפור האמת, לא כלפי עצמו ולא כלפי אחרים, כך, שכאשר שואלים אותו מה עשה — ישיב, שלא הי' זה ענין של מצוה, ענין של פשרה; זה הי' ענין של חטא.

אבל, בטבע בני אדם, כיון ש"אדם קרוב אצל עצמו"¹³, הנה כאשר "יחטא" פעם אחת, ו"יחטא" פעם שני, ועד"ז בנוגע לפשרה, שחסר באמת שבדבר — אזי נדמה לו ורוצה להשלות את עצמו ש"נעשית לו כהיתר" (בכ"ף הדמיון) עכ"פ, וזוהי פתיחת הדרך שלאח"ז יהי' באופן ש"הותרה לו" (ללא כ"ף-הדמיון).

ולכן, קל יותר להזהר מזה — לאלו שעדיין לא היו מוכרחים בפשרות [ואז להחזיק חשבון שפשרה הו"ע של חטא], ועאכ"כ לא פשרה שכפה על עצמו.

וזוהי המעלה של צעירים בשנים, שפחות התעסקו עם העולם, והיו יכולים יותר לעמוד בתקפם על השקפת עולמם, ע"פ האמת לאמיתתה — שנקל להם יותר אופן ההנהגה האמורה לעיל, לקבל את האמת בתור "קו השני", בתור מורה-דרך בחייו היום-יומיים, ולהרעיש בסביבתו שכולם יתנהגו כך.

וזוהי המעלה השלישית והעיקרית של הנוער — שעדיין לא הורגלו שיכולים לחיות עם פשרה, אע"פ שידוע בעצמו שאין זה האמת.

י. ויש להעיר בתור מאמר המוסגר:

אין זה סתירה כלל לדין בחושן-משפט¹⁴ בנוגע לדין-תורה, שיש להשתדל לערוך פשרה במקום ענין של דין וכו' (ככל הפרטים שבזה) — כי, ה"פשרה" שאודותה מדובר בחושן-משפט היא בנוגע לענין שתלוי בשני צדדים, וכאשר שניהם מסכימים לערוך פשרה ביניהם (במקום לפסוק כפי המתחייב ע"פ דין באמת לאמיתתו), נעשית פשרה זו פסק-דין אמיתי באמת לאמיתתו ע"פ תורת אמת.

משא"כ בנוגע לפשרות בענינים של צדק ויושר וכו', שאודותם דובר לעיל.

יא. אמנם, בענין זה לא נוגע כ"כ מספר שנותיו בפועל כפי שנרשם ב"תעודת-הזהות" או ב"פאספארט"; נוגע כאן עד כמה יש לו כח ומרץ, ועד כמה הוא מוכן לעמוד בתוקף ולהלחם עבור השקפת עולם

די"ב תמוז, להרגיש את עצמו משוחרר לעשות מה שמצפים ממנו בתור מי שנקרא בשם "ישראל" — צריך להבין:

הלשון הרגיל בלשון הקודש בנוגע ל"שם" הוא — "נקרא". ולכאורה הי' צריך לכתוב "אשר בשם ישראל יקרא"; וכאן מדייק וכותב (לא "בשם ישראל יקרא", אלא) "בשם ישראל יכונה"⁵?

ג. ויובן ע"פ המבואר בספרים שמפרשים דיוק וחילוק תיבות בלשון-קודש שלכאורה תוכנם שוה, אלא כיון שזהו ביטוי שונה, מוכרח להיות איזה חילוק — שהלשון "יקרא", "נקרא", מורה על שם שהוא בגלוי, והיינו, שהענין או האדם הנקרא בשם זה הוא באופן המתאים לשם זה, שזהו שם שמבטא את אורח-חייו ואופן הנהגתו בחיי היום-יום, או עכ"פ לעיתים תכופות; ואילו הלשון "יכונה", כינוי, מורה שזהו שם נסתר, והיינו, שאין זה שמו האמיתי, אלא זהו שם שתורגם משמו האמיתי לשפה זרה (ובהתאם לכך הם גם חילוקי הדינים מתי צריך לכתוב "דמיתקרי" או "המכונה").

וכיון שכל הענינים למטה נלקחים מלמעלה, וכולם נבראו ע"י הקב"ה, ובמילא צריך ענין זה להשתקף גם באלקות — הנה גם בשמות האלקיים, שמותיו של הקב"ה, יש שמות שבהם נקרא, ויש שמות (שאף שנקרא בהם הרי) הם באופן של כינוי:

מבואר בספרי קבלה⁶ ש"כנוי" בגימטריא "אלקים", ואילו שם המיוחד, שם העצם ושם המפורש הוא שם הוי"ו⁷ — י"ה ו"ה.

והענין בזה — כאמור לעיל שכינוי ("יכונה") מורה שאין זה דרכו וחייו האמיתיים, אלא רק מה שתורגם בשפה אחרת, ועד"ז בנוגע להקב"ה, כביכול ולהבדיל, שלהיותו תכלית הפשיטות, "ה' אחד"⁸, הנה כל שמותיו קדושים הם בלשון יחיד, מלבד שם "אלקים" שהוא (וכן התוארים המתלווים אליו הם) בלשון רבים⁹, שזה מורה שהוא אמנם שם שמבטא ענין האלקות, אבל כפי שאלקות "מכוסה" ו"מתורגם" בעולם, כך,

(5) ראה גם שיחת י"ב תמוז תשל"ס ח (תו"מ חס"א ע' 22).

(6) ראה שו"ע אה"ע סקב"ט סט"ז ובנ"כ. וראה גם מכתב ג' תמוז שנה זו (אג"ק חכ"ז ע' תלח) הערה 1. וש"נ.

(7) תקו"ז בהקדמה (טו, סע"א). תכ"ב בתחלתו. תכ"ו (עא, ב). וראה מאו"א מע' כנוי. הובא בלקוטי לוי"צ הערות לתניא ע' לה, ז.

נב, ולזח"ב ע' קנת. אג"ק ע' רנד. ועוד. (8) סוטה לח, א. סנהדרין ס, א. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב. הל' ע"ז פ"ב ה"ז ובכס"מ שם. מו"נ ח"א פס"א ואילך. פרדס שי"ט בתחלתו. עיקרים מ"ב פכ"ח. (9) ואתחנן ו, ד. ועוד. (10) ראה גם פרש"י וירא כ, יג. וישלח לה, ז.

שכאשר מסתכלים בעולם לא רואים ענין של אחדות, כי אם ריבוי ענינים, אלא כיון שיודעים שהכל נברא ע"י הקב"ה, רואים בהריבוי את הכח והיכולת של הקב"ה, שלכן נקרא (לא בלשון יחיד, אלא) בלשון רבים, "אלקים", כמבואר להלכה בטור ושולחן-ערוך¹¹ בנוגע לפירוש המילות של הברכות, ש"אלקים" פירושו "בעל היכולת ובעל הכחות כולם".

ד. ועפ"ז מובן גם דיוק לשון בעל השמחה והגאולה במכתבו — שאינו כותב "בשם ישראל יקרא", אלא "בשם ישראל יכונה":

כוונתו היא ליהודי כזה שכאשר באים אליו ואומרים לו דע לך שאתה יהודי, "ישראל", אזי אומר שזהו רק כינוי, ואין זה שמו האמיתי; שמו האמיתי הוא: "אמריקאי", "גרמני" או "צרפתי", אלא כיון שנוולד לאב ואם יהודים, יש לו גם שם "ישראל" בתור שם לוואי ("אֶצְּ צוגעטשעפעטן נאָמען") שהוא כינוי בלבד. כשחושב על עצמו — אינו חושב אודות "ישראל", כי אם אודות שייכותו למדינה שבה דר — ארצות הברית ועד"ז שאר המדינות, אלא שמאמין ויודע שיש לו שייכות ל"ישראל", ולכן "בשם ישראל יכונה", באופן של כינוי.

וכאשר הוא אדם גדול ביותר, מוסיף לטעון, שהגדלות שלו מתבטאת בכך שכבר גדל ויצא ("אָרויסגעוואַקסן") ממדידות והגבלות, כך, שאינו שייך כלל לעם מסויים, אלא הוא "איש (אזרח) העולם הגדול" (בלשון המדינה: "קאָסמאָפּאָליט", "אָן אַלגעמיינער", "אַ סטיזען פון דער יוניווערס"); איך שייך להגביל אותו שהוא קשור לעם מסויים, ככל שיהי' טוב וגדול — בעמדו למעלה מחלוקות אלו?!

וכשיש לו יצירה גדול ביותר — מסביר לו שזהו מצד צדק ויושר: אם יחשיב את עצמו ששייך לעם מסויים — אזי התועלת והטובה של עם זה צריכה להיות קרובה אליו יותר משל שאר העמים, בלשון חז"ל: "עניי עירך קודמין"¹², או "אדם קרוב אצל עצמו"¹³; אבל כיון שיש לו שכל טוב ולב טוב — שוים אצלו כל בני האדם מכל העמים, ושייכותו היא לכולם בשוה.

ואפילו אם זה העם שגידל וחינך אותו והביאו להיות אדם מבוגר ששייך כבר לענין הבחירה, לבחור דרך ושיטה בחיים, השקפת עולם, ולהסביר ולהציע לכל אלו שבסביבתו להתנהג כמותו, כך, שמצד רגש הצדק והיושר צריך לכל לראש לפרוע את החוב לאלו שגידלו וחינכו והביאו

ואז — "מיד הן נגאלין" (בלשון הרמב"ם³⁷) בגאולה האמיתית והשלימה, שאז יקויים היעוד³⁸ "אז אהפוך אל עמים גו' כולם גו' לעבדו שכם אחד", ובקרוּב ממש.

* * *

ט. כאמור לעיל בנוגע למעלות של ה"נוער" — לכל לראש אלו שהם צעירים בפשטות, במספר השנים — שלא הורגלו למדידות והגבלות של חיי יום-יום, בגלל היותם עדיין צעירים בשנים; ומעלה שני — שיש להם את כל המרץ שעדיין לא נוצל ובוזבז בעניני החיים שבעולם; ומעלה שלישית שאולי עולה על כולנה — שעדיין לא הורגלו לענין של "פשרה".

ובהקדמה — שישנם הסבורים ש"פשרה" היא דבר שאי אפשר להתקיים בלעדיו, ולאחרי שעושים זאת פעם פעמיים ושלש, הרי זה באופן שלאחרי ש"עבר ושנה" — "הותרה לו", או עכ"פ "נעשית לו כהיתר"³⁹. ובוזה גופא — יש פשרות שנכפו עליו, ויש פשרות שכפה על עצמו... ולאחרי שחי בדרך זו משך זמן, התרגל ש"פשרה" אינה דבר נורא ("ניט אַזאַ גוואַלד"), ואולי אין צורך להתבייש בכך, ובכל אופן — ביכלתו לחיות עם "פשרה".

אך לאמיתו של דבר — "פשרה" היא היפך האמת!

ואין זה באופן ש"פשרה" אינה האמת, ושקר הוא היפך האמת; כשם ששקר הוא היפך האמת, כך גם פשרה היא היפך האמת, כי, אמת יש רק אחת, וכל ענין של סטי' על ימין או על שמאל, אינו אמת, אלא היפך האמת. — פשרה יכול להיות "למחצה לשליש ולרביע"; וכן שקר יכול להיות שקר גדול קטן או בינוני וכו'; משא"כ אמת — יש רק אחת ויחידה, ובמילא, כל דבר שאינו אמת, הנה גם אם זוהי פשרה — הרי זה כבר ענין שהוא היפך האמת.

וגם כשטוען שבענין מסויים הי' מוכרח לעשות פשרה, כיון שהקב"ה ברא אותו "בארץ", בארץ הלזו הגשמית והחומרית, ו"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"⁴⁰ — דורשים ממנו שידע שזהו ענין של "חטא" ("יחטא"), ולא יחשוב שזוהי פשרה ולא חטא, ועד שיכול לטעות שאפילו פשרה לא היתה כאן אלא ענין של מצוה!...

(39) יומא פו, ב. וש"נ.

(40) קהלת ז, כ.

(37) הלי' תשובה פ"ז ה"ה.

(38) צפני' ג, ט. וראה רמב"ם הלי' מלכים

ספ"א.

(13) יבמות כה, רע"ב. וש"נ.

(11) אור"ח ס"ה.

(12) ב"מ עא, א.

התפתחות, הרי זה כמשל העץ — "האדם עץ השדה"²⁶ — שככל שהוא צעיר יותר, נקל יותר להטותו לכיוון הרצוי ולענינים מבורכים.

ולכן, מוטלת על הנוער שליחות מיוחדת, לפעול כמה פעמים ככה, וביתר שאת וביתר עוז, ויפה שעה אחת קודם — לחזור בין בני"ו ו"להרעיש" ("שטורעמען") שכל אחד מהם, אפילו אלו ש"בשם ישראל יכונה", צריכים סוכ"ס להתעלות ולהעמיק ביהדות, עד שיהיו "שומרי מצוה", ו"מחבבי תורתנו הק'"; ומבלי הבט על מעמדם ומצבם בעבר, לפני י"ב-י"ג תמוז, הנה מימים אלו, מכאן ולהבא, יראו דוגמא חי בחייהם האישיים להתנהג כפי שיהודי צריך להתנהג.

וכאשר ידברו בענין זה בדברים היוצאים מן הלב, יחד עם הוראת דוגמא חי, ומתוך חיות והתלהבות ("שטורעם") של נוער — הרי זה בודאי יעורר וילהיב את בני"ו בכל מקום, לפעול על כל אחד — אפילו מי שכבר נמצא בחוג היותר נעלה, שהרי כל עניני טוב וקדושה אין להם הגבלה ושיעור למעלה, דכיון שהם קשורים עם הקב"ה שהוא אין-סופי, יכולה להיות בהם הליכה עד אין-סוף, ובלשון הגמרא²⁷: "אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר²⁸ ילכו מחיל אל חיל"; ועאכו"כ בנוגע לאלו שלא אוחזים עדיין בסוג היותר נעלה.

וכאשר יעסקו בזה עם החיות וההתלהבות של הנוער — יהי זה באופן ש"נערים פני זקנים ילבינו"²⁹, היינו, שיביישו את הפעולות שהמבוגרים יעשו בכיוון זה; אבל על זה ישנה ההבטחה "בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו"³⁰, כך, שהזקנים לא יתקנאו בהם, אלא יהי' הענין ד"קנאת סופרים תרבה חכמה"³¹ — שהנוער ימשכו עמהם גם את המבוגרים, כדי שכולם ביחד "ירעישו" את כל אחד מישראל "מנער ועד זקן"³², "מקטן ועד גדול"³³, הן אנשים והן נשים.

וכך יעמידו "צבאות השם"³⁴ — לעשות מכל אחד מישראל "יוצא צבא בישראל"³⁵, "חיל" של הקב"ה שיוצא לכבוש את העולם, "לתקן עולם במלכות שד"³⁶, לפעול שהעולם יהי' באופן שיהי' ניכר בו ממשלתו של הקב"ה.

וכאמור — יעשו זאת בשמחה ובטוב לבב, ובזריזות הכי גדולה,

(32) וירא יט, ד. ועוד.

(33) שם, יא. ועוד.

(34) בא יב, מא. ועוד.

(35) במדבר א, ג. ועוד.

(36) נוסח התפלה "ועל כן נקוה".

(26) פ' שופטים כ, יט.

(27) ברכות ומו"ק בסופן.

(28) תהלים פד, ח.

(29) סוטה בסופה. וראה גם

(30) סנהדרין קה, ב.

(31) ב"ב כא, סע"א. כב, רע"א.

אותו למצב שעומד בו עתה — הרי כיון שיש לו יצה"ר גדול ביותר, אזי הופך את כל החשבון ומסביר, שלא ראוי לו להיות "פאנאטיק" ולהביע אימון בעם שלו, אלא כל בני האדם מכל גזע ועם צריכים להיות אצלו באותו מעמד ומצב, מבלי להיות חייב לאחד יותר מאשר לחבירו.

אלא מאי, הוא לוקח בחשבון שגם עם ישראל אינו גרוע יותר ח"ו משאר העמים, ובמילא, כיון שנולד יהודי (שהרי לא שאלו אותו היכן כיצד ואצל מי להוולד...), אזי מרגיש, שכשמדובר אודות "כינוי", שם לוואי ומתורגם, עליו להניח שיקראוהו בשם "ישראל".

ועל זה אומרים, שצריך לדעת, שענין הגאולה דיי"ב תמוז נוגע לא רק לאלו שיש להם שייכות כל-שהיא עכ"פ ליהדות, אלא אפילו אלו ש"בשם ישראל" רק "יכונה", שכשאומרים לו שרוצים לקרותו רק "ישראל", אומר מיד שזהו רק שם כינוי, כיון שאינו שייך במיוחד לעם זה — גם אותם הוציאו מהמאסר ומההגבלות שבהם נמצאים.

הגבלות אלו הם אמנם גדולים וחזקים יותר, וקשה יותר להתמודד עמהם — דכיון שטוענים, כאמור, שמצד צדק ויושר אסור לומר שעם מסויים קרוב אליו יותר מאשר עם אחר, הרי כשמלבישים ענין מסויים ב"לבוש" של צדק ויושר, אזי קשה יותר להתמודד ולהראות לו שזה שקר וזיוף; אבל אעפ"כ פעלה הגאולה דיי"ב תמוז להוציא ולגאול גם את אלו ש"בשם ישראל יכונה".

וזוהי אחת הנקודות העיקריות — שצריך לידע שגם מי ש"בשם ישראל יכונה" אינו יכול לעמוד מן הצד ולומר שזוהי "שמחה" ו"חתונה" אצל אחיו או אחותו, אלא אותו בעצמו גאלו מה"גלות" ו"בית האסורים" שלו.

ה. ועוד ענין בזה:

כדי לפעול ענין של גאולה (לא רק בנוגע לעצמו, אלא) גם בנוגע לכל הסביבה — יש לבטל את המחיצה שמבדלת בין "מחבבי תורה", "שומרי מצוה" ו"כל אשר בשם ישראל יכונה", וכל הסוגים שביניהם,

— כשם ש"ב-י"ג תמוז איחד את כולם בכך שמותר ליהודים ללמוד תורה ולקיים מצוות באופן של הרחבה, ללא הפרעות, ולחנך כך את ילדיהם, ולכן שמחים כולם יחד באותה התועדות, שזה גופא הו"ע של גאולה מהמחיצות שמבדילים בין בני"ו, ומזה רואים שברצון הטוב יכולים לבטלם —

עיי"ז שכל אחד מסוגים אלו יתעלה לדרגא נעלית יותר מכמו שהי' לפני הגאולה, כך, שזה ש"בשם ישראל יכונה" יתעלה לסוג ש"בשם

ישראל יקרא", ולאח"ז — לסוג היותר נעלה ד"שומרי מצוה", ועד לסוג הכי נעלה ד"מחבבי תורה".

[וענין זה נעשה גם הכנה וכלי לבטל את המחיצות שישנם בין היצ"ט ליצה"ר; והרי מובן מאליו שהיצ"ט אינו יכול להיות יצה"ר ח"ו, דכיון שקשור עם הקב"ה שהוא באופן ד"לא שניתי"14, אי אפשר לשנותו, משא"כ בנוגע ליצה"ר, יש ברירה לפעול הענין ד"בכל לבבך"15 — "בשני יצריך, ביצר טוב וביצר הרע"16].

ואז נעשים "כולנו כאחד"17 — שכל בני"י מאוחדים באחדות אמיתית, ע"ז שמתאחדים כולם עם "תורה אחת לכולנה"18, שניתנה "מרועה אחד אל אחד"19, שאף שנקרא בשם "אלקים", כיון שמתפשט בכל ריבוי הדברים שברא, הרי אמיתתו ושם העצם שלו הוא "הוי", לשון יחיד (כנ"ל ס"ג), ולמעלה יותר מענין של יחידות — אחדות, עד לאחדות הפשוטה, וכאשר ישראל, שהם "גוי אחד בארץ"20, מתאחדים עם "תורה אחת", ועי"ז עם "ה' אחד" — אזי נעשים "ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד"21, ויוצאים מהגלות (כל אחד מישראל מוציא את עצמו, והקב"ה מוציא את כל בני"י) אל הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובקרוב ממש.

* * *

ו. במכתב הנ"ל — שבו מורה לכל אחד כיצד צריך ללמוד ולנצל את ענינו של י"ג תמוז, בנוגע לעצמו, מתוך התאחדות עם כל "מחבבי תורה", "שומרי מצוה", ועד "כל אשר בשם ישראל יכונה", להתעסק עם כל אחד מהם, מבלי הבט מאיזה חוג, ולעזור בכל המצטרך להם, בסבר פנים יפות (כלשון השו"ע"22 בנוגע לאופן הסיוע לזולת), ובשמחה ובטוב לבב (כהלשון בזה"ש23 בנוגע לכל הענינים שעושים בשליחותו של הקב"ה) — פונה בעל הגאולה לכל אחד מישראל (כנ"ל ס"א), הן אנשים והן נשים; אמנם, יש כאלו שלהם קל יותר לפעול על עצמם, ויש כאלו שלהם קשה יותר לפעול על עצמם; ואעפ"כ, כיון שהמכתב פונה גם אליהם,

הרי זה סימן שאם רק ירצו זאת באמת"24, ויתייגעו על זה (כמארז"ל"25 "יגעת ומצאת"), בודאי יוכלו למלא זאת, שגם להם נגע הענין של י"ג תמוז.

אבל כיון שנוגע גם ענין הזמן, שצריך לפעול זאת בהקדם האפשרי — הרי מובן, שאלו שלהם קל יותר לפעול זאת, מוטלת עליהם התחייבות גדולה יותר וזכות גדולה יותר, להתמסר לשליחות ועבודה זו ביתר שאת וביתר עוז, ויפה שעה אחת קודם, במרץ הכי גדול ובזריזות הכי גדולה.

ז. ובהקדמה:

ככל שאדם מבוגר יותר — הורגל כבר לקו מחשבה באופן מסויים, והשקפת עולם מסויימת, וכבר נשתרש בסביבה מסויימת ובהנהגה מסויימת;

וככל שאדם צעיר יותר — לא הורגל כ"כ באופן הנהגתו, שעדיין לא נהג בה "מאה פעמים", ועד"ז בנוגע לקו המחשבה וכו', ולכן קל לו יותר לצאת מהמדידות וההגבלות של קו המחשבה שהיתה אצלו לפני י"ג תמוז, ולהעמיד את עצמו ולפעול ב"רוח" הלימוד וההוראה של י"ג תמוז — כיון שהוא צעיר יותר, ולא השתרש בהשקפת עולם שלפני מוכרחים להיות מחיצות חילוקים ודרגות והנהגות מסויימות וכו'.

ולכן: אע"פ שההוראה והשליחות מהמכתב כללי של י"ג תמוז אמורה בודאי לכל אחד ואחת (כנ"ל) — יש בזה קריאה מיוחדת וזירוז מיוחד לכל אחד שהוא צעיר בשנה מהשכן והקרוב שלו, שצריך לפעול בזה יותר ממה שעושה השכן והקרוב.

ח. ובפשטות — הנה הסוג הכללי בזה הוא הנוער:

אע"פ שהנוער כבר מתחנך ונמצא (לא במדבר... אלא) בסביבה מסויימת, הרי כיון שעדיין אינם מנהלים אורח חיים באופן עצמאי לגמרי, מבלי להיות תלויים באחרים, אלא הם נמצאים בזמן ותהליך של

24) כלשון הידוע בסיפור הבעש"ט*, ה', שזהו עיקר התפקיד ושליחות שיש לאדם — ויהודי בפרט — בעולם, לעשות דירה לו ית' בתחתונים, שהעולם יהי' מתאים לכך שהקב"ה קוראו "גני", גנו של הקב"ה, שבו הולך לטייל, כביכול, לשם תענוג, כמדובר בארוכה בהזדמנות קודמת (שיחת יו"ד שבט שנה זו).
25) מגילה ו, ריש ע"ב.

24) כלשון הידוע בסיפור הבעש"ט*, ה', שזהו עיקר התפקיד ושליחות שיש לאדם — ויהודי בפרט — בעולם, לעשות דירה לו ית' בתחתונים, שהעולם יהי' מתאים לכך שהקב"ה קוראו "גני", גנו של הקב"ה, שבו הולך לטייל, כביכול, לשם תענוג, כמדובר בארוכה בהזדמנות קודמת (שיחת יו"ד שבט שנה זו).
25) מגילה ו, ריש ע"ב.

19) חגיגה ג, ריש ע"ב.

20) שמואל"ב ז, כג. ועוד.

21) ראה זח"ג עג, א.

22) יו"ד רמ"ט ס"ג. ועוד.

23) רמב"ם הל' לולב בסופו.

14) מלאכי ג, ו.

15) ואתחנן ו, ה.

16) ברכות רפ"ט. ספרי ופרש"י עה"פ.

17) נוסח ברכת "שים שלום" בתפלת העמידה. וראה תניא פל"ב.

18) ראה תניא רפמ"ד. ספמ"ו. ובכ"מ.